

POSUDEK

oponenta diplomové práce

na diplomovou práci studentky Věry Kolářové na téma:

„Dohoda o vině a trestu“

Autorka napsala svoji diplomovou práci na zcela nové téma u něhož existuje jen skrovná judikatura a odborná literatura z oblasti praxe. Nelze jí proto vytýkat, že použila pro zpracování zejména metody popisné, kompilativní a komparativní (se zahraničními právními úpravami).

Pokud jde o strukturu diplomové práce, autorka v úvodu, který předchází následujícím šesti kapitolám, vysvětluje zvláště důvody výběru a cíl diplomové práce, kterým je zjednodušeně řečeno, rozbor a zhodnocení současné právní úpravy a náměty na její malou novelizaci. Šest již zmíněných kapitol je dále členěno na podkapitoly a oddíly, přičemž poslední kapitolu tvoří náměty de lege ferenda. V závěrečném shrnutí celé diplomové práce autorka poukazuje na výhody i nevýhody posuzovaného institutu, jehož začlenění do českého trestního práva procesního jako dalšího z druhů odklonů považuje zásadně za pozitivní legislativní krok.

V první kapitole autorka vysvětluje pojem „restorativní justice“ a její koncept – na rozdíl od tradičního pojetí retribuční justice. Podrobně se zabývá též pojmem „odklon“ v trestním řízení a jednotlivými druhy odklonů. V této souvislosti snad lze nesouhlasit pouze s termínem „údajných pachatelů“ (s. 16), neboť trestní příkaz má povahu odsuzujícího rozsudku a při narovnání a podmíněném zastavení trestního stíhání musí pachatel tím či oním způsobem doznat, že posuzovaný čin spáchal. Drobnou výhradu mám i k citaci v pozn. 37 na s. 19, neboť definici přečinu nepodává § 14, odst. 3 *trestního řádu*, ale § 14, odst. 2 *trestního zákoníku*. Autorka ovšem správně zdůrazňuje, že zatímco rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání je rozhodnutím mezitímním, schválení dohody o narovnání má za následek úplné zastavení trestního stíhání, takže jde o rozhodnutí definitivní.

V kapitole druhé podává autorka historický exkurz vývoje tohoto institutu na našem území. Tato kapitola je velmi kvalitně zpracována, přičemž oceňuji, že autorka neopomněla zmínit relativně dlouhý a výrazně komplikovaný legislativní proces při přijímání tohoto institutu.

Těžištěm diplomové práce je kapitola 3, v níž autorka podává kvalitní rozbor současné právní úpravy dohody o vině a trestu. Tato kapitola je zpracována převážně popisnou formou, ovšem přesně, takže ani k ní nemám zásadní výhrady.

Následující kapitola je věnována úloze jednotlivých subjektů při sjednání dohody o vině a trestu. Pokud je v této kapitole zmíněna i role soudu, měl možná její název znít „...při sjednání a schválení dohody...“, neboť role soudu se v podstatě omezuje jen na schválení či odmítnutí takové dohody. Další drobnou připomínku mám k tvrzení v této kapitole, že

„...české trestní právo je obecně poznamenáno inkvizičními rysy, ...kdy soud zjišťuje materiální pravdu...“. Osobně nevidím nic inkvizičního v tom, že soud se snaží zjistit skutečnou (materiální) pravdu, oproti tomu, kdy pravda je přiznávána tomu, který vyjde vítězně ze souboje procesních stran nebo když pravdou je to, co je dohodnuto mezi procesními stranami (formální pravda). Na s. 54 je sice správně uvedeno, že podle § 314 o, odst. 4, TrŘ, soud vždy rozhoduje o dalším trvání vazby, ovšem není uvedeno v jaké lhůtě musí rozhodnout, což je poměrně důležitá otázka.

Velmi pozitivně hodnotím pátou kapitolu, v níž jsou obsaženy právní úpravy posuzovaného institutu v USA, SRN a na Slovensku, a je provedeno určité srovnání těchto zahraničních právních úprav s naší současnou právní úpravou.

Poslední kapitola je věnována námětům de lege ferenda. Těmto námětům by se zásadně neměly klást meze, autorčiny návrhy jsou z největší části logické, byť některé jsou poněkud diskutabilní. Osobně si nemyslím, že by dohoda o vině a trestu měla být povinná a pokud ji státní zástupce odmítne, že by obviněný měl mít právo napadnout takové rozhodnutí (usnesení) stížností. Jde o dohodu, takže s ní musí souhlasit obě procesní strany a pokud jedna z nich nesouhlasí, nelze ji k souhlasu žádným způsobem nutit. Také si nemyslím, že by nutná obhajoba se měla týkat stádia řízení před soudem, neboť již v přípravném řízení je u některých kategorií trestných činů sporná (viz právní úpravy SRN a Slovenska, kde obhajoba povinná není) a její přenesení do stádia řízení před soudem by znamenalo zbytečné prodražení trestního stíhání pro bagatelní nebo středně závažné trestné činy. Lze se domnívat, že její zavedení v přípravném řízení ve stávající podobě bylo ovlivněno jinými zájmy, než jen zájmem na kvalitní formální obhajobě obviněného.

Závěrečná kapitola představuje odpovídající shrnutí celé diplomové práce, která je zpracována velmi kvalitně i po stránce gramatické a stylistické, a je opřena o dostatečnou odbornou literaturu, méně již o judikaturu, ovšem ta k tomuto zcela novému institutu téměř neexistuje.

Přes několik výše uvedených výhrad proto předběžně hodnotím předloženou diplomovou práci prvním až druhým klasifikačním stupněm. Při obhajobě by se autorka měla zaměřit mj. na to, jak by měla být posílena role poškozeného při dohodě o vině a trestu, a zda by se tato dohoda mohla týkat i některých ze zvlášť závažných zločinů (např. těch, u nichž není trestná příprava).

V Plzni dne 9. května 2014

JUDr. Jindřich F a s t n e r
oponent diplomové práce

